

KYLMÄÄ REALISMIA

Suomalaiset eivät halua jäädä yksin torjumaan
Venäjän mahdollista hyökkäystä

Suomalaisten arvio todennäköisyydestä joutua Venäjän hyökkäyksen kohteeksi on synkkä, ja vielä synkempiä ovat arviot maamme kyvystä pysäyttää mahdollinen hyökkäys täysin ilman ulkopuolista apua. Näkemykset kuvaavatkin suomalaisten kylmää realismia, joka on herännyt Venäjän hyökättyä Ukraina.

Ukrainan sota on osoittanut, miten välttämätöntä motivoituneesti taistelevalle maalle on saada ulkopuolista apua, vaikka kyse olisi pelkästä materiaaliavusta. Tästä näkökulmasta on loogista, että suomalaisten täysin selvä enemmistö on kääntynyt kannattamaan Suomen Nato-jäsenyyttä.

Suomen liittymistä Natoon kannattaa kolme neljästä suomalaisesta. Lähes kaikki heistä ovat sitä mieltä, että Suomen pitäisi liittyä Natoon Ukrainan sodan ollessa vielä käynnissä.

- ◆ Suomalaiset arvioivat todennäköisyyden Venäjän Suomeen kohdistamalle sotilaalliselle voimankäytölle vuoden 2027 loppuun mennessä 30 prosentiksi.
- ◆ Suomalaiset arvioivat 48 prosentiksi todennäköisyyden, että onnistuisimme pysäyttämään Venäjän mahdollisen hyökkäyksen yksinomaan omiin puolustusvoimiimme nojautuen ilman ulkopuolista apua.
- ◆ 74 prosenttia suomalaisista kannattaa maan liittymistä Natoon ja 70 prosenttia on sitä mieltä, että tämän pitäisi tapahtua Ukrainan sodan ollessa vielä käynnissä.
- ◆ EVAn Turvallisuuskyselyn tulokset julkaistaan kahdessa osassa, joista tämä on ensimmäinen. Turvallisuuskysely on EVAn Arvo- ja asennetutkimuksista erillinen, oma tutkimuksensa.

Venäjä hyökättyä Ukraina suomalaiset ovat kääntyneet selvin luvuin kannattamaan maamme nopeaa liittymistä puolustusliitto Naton jäseneksi. Tällä hetkellä Suomen liittymistä Natoon kannattaa jo kolme neljästä suomalaisesta (74 %).

Syy Nato-jäsenyyden korkealle kannatukselle on ilmeinen. Suomalaisen arvion mukaan Venäjän hyökkäys Ukraina on lähes kolminkertaistanut todennäköisyyden, että Venäjä kohdistaisi sotilaallista voimaa myös Suomea kohtaan. Suomen Nato-jäsenyyden puolestaan katsotaan alentavan selvästi todennäköisyyttä, että Venäjä hyökkäisi Suomeen.

Nämä tiedot selviävät EVAn Turvallisuuskyselystä, jossa kartoitettiin suomalaisten käsityksiä Suomen turvallisuuteen ja puolustamiseen liittyvistä riskeistä, kehityskuluista ja vaihtoehdoista sekä mielipidekysymyksillä että osin tavanomaisista mielipidekyselyistä poikkeavilla tavoilla. Utta EVAn Turvallisuuskyselyssä on se, että suomalaisia pyydettiin esittämään prosenttilukuina omat arvionsa erilaisten Suomen turvallisuuteen liittyvien tapahtumien ja kehityskulujen toteutumisen todennäköisyyksistä.

Saatujen prosenttivastausten keskiarvo kuvaa suomalaisten keskimääräistä todennäköisyysarviota ja kertoo siten vallitsevan yleisen näkemyksen todennäköisyydestä, jolla jokin kehityskulku toteutuu. Vastausjakaumien muodon huomioimiseksi tutkimuksen tuloksista raportoidaan myös mediaani, joka on suuruusjärjestykseen asetettujen prosenttivastausten keskimäinen luku.¹

Koska kyselyä ei ole toteutettu kaikilta osin samoin menetelmällisin ratkaisuin kuin EVAn perinteiset Arvo- ja asennetutkimukset, ei kyselyä tule pitää yhtenä niiden osana, vaan omana erillisenä kyselynään (Ks. Tämä on EVAn Turvallisuuskysely, s. 11).

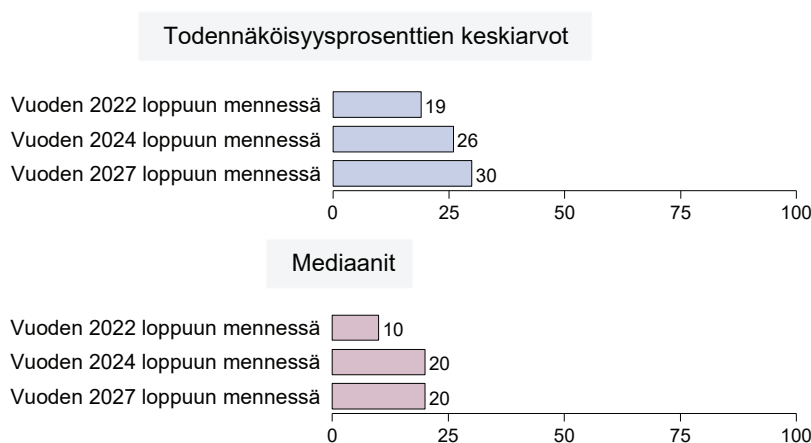
Uhka-arviot ovat synkät

Suomalaisten arvio maamme sotilaallisen turvallisuuden tilasta tällä hetkellä on synkkä. Suomalaisten mielestä Venäjän Suomea kohtaan kohdistaman sotilaallisen voimankäytön toteutumisen todennäköisyys tämän vuoden loppuun mennessä on 19 prosenttia (Kuvio 1). Kun tarkasteluikkuna ulotetaan vuoden 2027 loppuun, arvio Venäjän voimankäytön toteutumisen todennäköisyydestä kohoaa jopa 30 prosenttiin. Verrattuna keskiarvoihin, mediaaneihin perustuva tarkastelu antaa hieman maltillisemmän uhkakuvan.

Ukrainan sota on aiheuttanut Suomen turvallisuusympäristössä suuren muutoksen, joka on tehnyt Venäjästä suomalaisten silmissä todellisen sotilaallisen uhan.² Muutoksen vaikutus myös käsityksiin Venäjän sotilaallisen voimankäytön todennäköisyydestä on huomattava. Tätä päästiin tarkastelemaan pyytämällä suomalaisia katsomaan peruutuspeiliin ja arvioimaan, kuinka todennäköisenä he olisivat pitäneet Venäjän Suomea kohtaan suuntaamaa sotilaallista voimankäyttöä viime vuoden lopun tilanteessa, ennen Ukrainan sotaa.

Suomalaiset arvioivat, että he olisivat tuolloin esittäneet paljon alhaisempia lukemia. Venäjän

KUVIO 1. Kuinka todennäköisenä pitää, että Venäjä kohdistaa Suomeen sotilaallista voimaa (prosenttilukuina asteikolla 0–100 annettujen todennäköisyysarvioiden keskiarvot ja mediaanit)

sotilaallisen voimankäytön todennäköisyys olisi ollut vain seitsemän prosenttia, ja myös pidemmän aikavälin arviot olisivat olleet olennaisesti nykytilannetta luottavaisempia (Kuvio 2).³ Mediaanit jäivät keskiarvoja alhaisemmiksi, mikä kertoo siitä, ettei vastausjakauma ole symmetrinen.

Suomalaisten uhka-arvio on kolminkertaistunut.

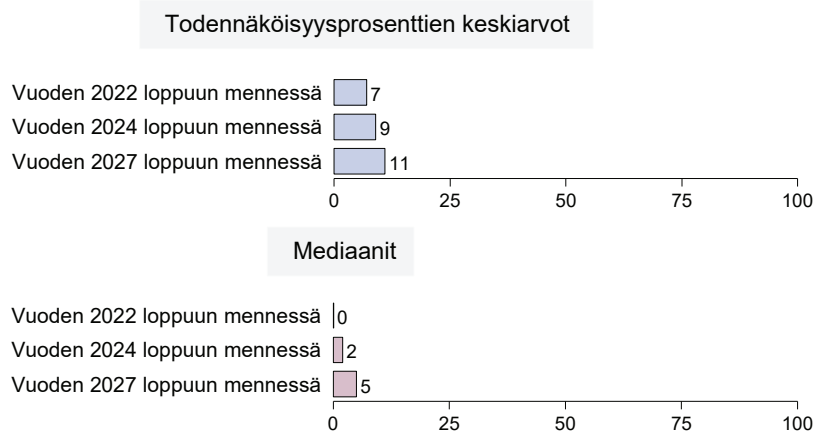
Suomalaiset siis arvioivat, että Venäjän hyökättyä Ukrainaan Venäjän Suomeen kohdistaman sotilaallisen voimankäytön todennäköisyys on lähes kolminkertaistunut sekä lyhyellä että pidemmällä aikavälillä jokaisen kolmen tarkasteluajan kohdan osalta.

Nato-jäsenyys korjaisi tilannetta suomalaisten mielestä selvästi, joskaan se ei palauttaisi hyökkäyksen todennäköisyyttä Ukrainan sotaa edeltäneelle tasolle. Mikäli Suomi olisi jo Naton jäsen, tämän vuoden aikana tapahtuvan Venäjän sotilaallisen voimankäytön todennäköisyys laskisi 14 prosenttiin (Kuvio 3).

Selvin vaikutus nähdään kuitenkin pitkällä aikavälillä, jolla Nato-jäsenyyden uskottaisiin vähentävän sotilaallisen voimankäytön todennäköisyyttä paljon, lähes puoleen verrattuna tilanteeseen, jossa Suomi ei olisi Naton jäsen. Mediaanitarkastelu kertoo, että Nato-jäsenyys vähentäisi sotilaallisen voimankäytön kohteeksi joutumisen todennäköisyyttä tätäkin enemmän.

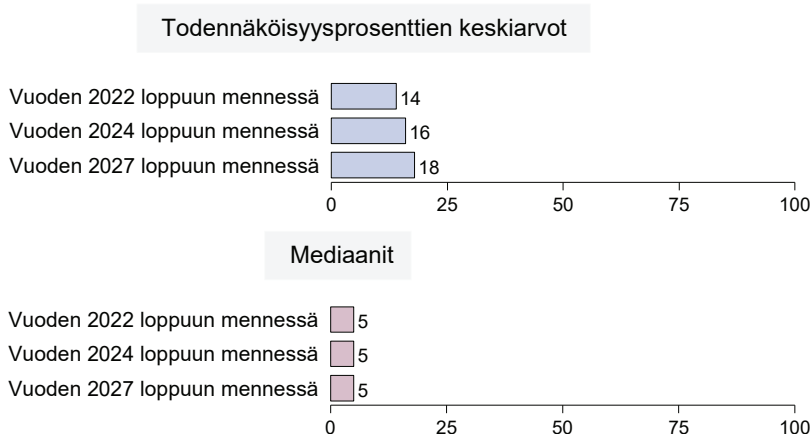
KUVIO 2. Kuinka todennäköisenä olisi viime vuoden lopussa pitänyt, että Venäjä kohdistaa Suomeen sotilaallista voimaa

(prosenttilukuina asteikolla 0–100 annettujen todennäköisyyssarvioiden keskiarvot ja mediaanit)

KUVIO 3. Jos Suomi olisi Naton jäsen, kuinka todennäköisenä pitää, että Venäjä kohdistaisi Suomeen sotilaallista voimaa

(prosenttilukuina asteikolla 0–100 annettujen todennäköisyyssarvioiden keskiarvot ja mediaanit)

Yksin jääminen tekisi tiukkaa

Tällä hetkellä Suomen ensisijainen pelote hyökkääjiä vastaan ovat suorituskykyisinä pidetyt omat puolustusvoimat sekä suomalaisten vahva maanpuolustustahto.⁴

Suomalaiset ymmärtävät kuitenkin realiteetit. Tämä käy ilmi arvioista, kuinka todennäköisesti Suomi onnistuisi pysäyttämään Venäjän hyökkäyksen yksinomaan omiin puolustusvoimiinsa

Puolet arvioi oman puolustuksen pystyvän pysäyttämään hyökkäyksen.

nojautuen ilman ulkopuolista apua. Suomalaiset punnitsevat, että torjunnassa onnistumisen todennäköisyys on 48 prosenttia (Kuvio 4). Näyttää siis ilmeiseltä,

että pahimman sattuessa myös mahdollisilta liittolaisilta saatavaa apua pidetään hyvin tarpeellisena.

Kylmä realismi hallitsee myös arvioita siitä, millaiset olisivat Naton turvatakuiden ulkopuolella olevan Suomen mahdollisuudet saada konkreettista sotilaallista apua tositilanteessa. Ukrainan sota on osoittanut, että Nato-maiden on käytännössä hyvin vaikeaa tai jopa mahdotonta tuoda sotilaallista voimaansa liittoumaan kuulumattomien maiden avuksi.

Siksi suomalaiset pitävätkin nykytilanteessa konkreettisen sotilaallisen avun saannin todennäköisyyttä rajallisena (Kuvio 5). Todennäköisimpänä pidetään Ruotsin sotilaallista apua, jonka todennäköisyydeksi kyselyhetkellä arvioitiin alle puolet (todennäköisyys 46 %), mutta Nato-raja-naapureiden Viron (37 %) ja Norjan (35 %) tai EU-maiden koordinoimien sotilaallisten tukitoi-

mien mahdollisuus jää suomalaisten silmissä noin yhteen kolmasosaan (35 %). Ruotsia lukuun ottamatta mediaaniluvut ovat keskiarvoja selvästi alhaisempia.

Usko siihen, että johtavat Nato-maat tai Nato liittoutumana lähettäisivät joukkojaan tai ilmavoimiaan Naton turvatakuiden ulkopuolella olevan Suomen avuksi, jää vielä alhaisemmaksi (todennäköisyys 26 %).

Kolme neljästä valmiita Natoon

Edellä esitetyt arviot selittävät pitkälti, miksi kolme neljäsosaa suomalaisista (74 %) on sitä mieltä, että Suomen pitäisi pyrkiä Naton jäseneksi (Kuvio 6). Jäsenyyden hakemista vastustaa 15 prosenttia ja hieman yli kymmenesosa (11 %) on kannastaan epävarmoja.

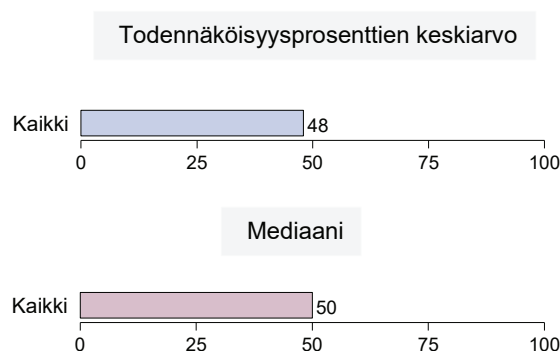
Suomalaisten mielestä jäsenyyden hakemisella on kiire, sillä hakemusta Ukrainan sodan yhä ollessa käynnissä puoltaa 70 prosenttia. Vain neljä prosenttia lykkäisi jäseneksi pyrkimisen myöhäisempään ajankohtaan, kun Ukrainaan on saatu tulitauko tai rauha. Natoon pyrkimistä kannattavista siis 95 prosenttia on sitä mieltä, että Suomen pitäisi pyrkiä Naton jäseneksi Ukrainan sodan yhä ollessa käynnissä.

Ukrainan sodan alkuvaikeina jossain määrin esillä ollut käsitys maltin tarpeesta Nato-hakemuksen jättämisessä on näin ollen lähes täysin väistynyt. Sodan mahdollisen eskaloitumisen riskin sijaan nyt painotetaan pikemminkin nopeaa hakemusta hetkellä, jolloin Venäjän asevoimat ovat melko laajalti sidottuja Ukrainaan.

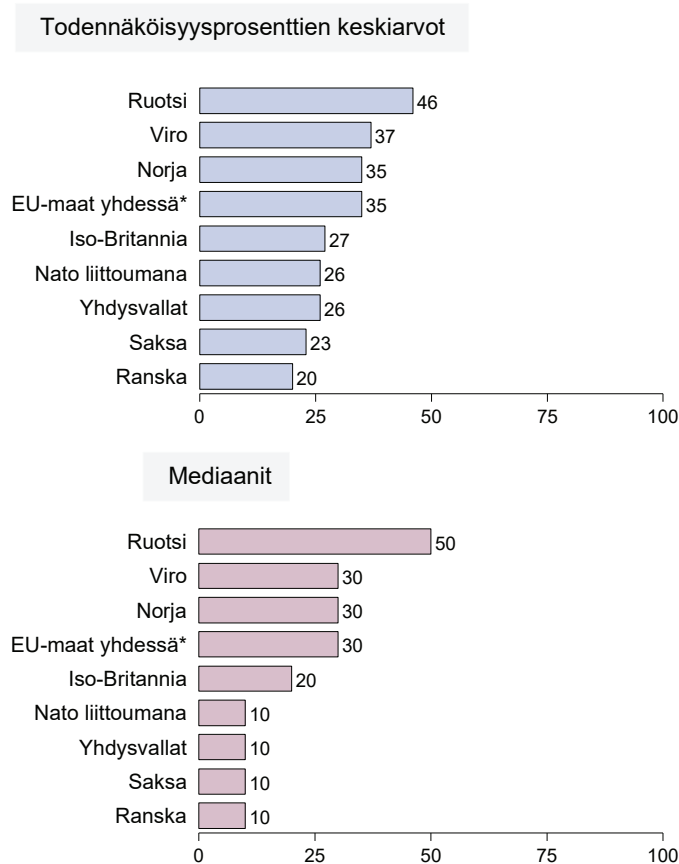
Natoon on kiire.

KUVIO 4. Jos Venäjä kohdistaisi Suomeen sotilaallista voimaa, kuinka todennäköisenä pitää, että Suomi onnistuisi pysäyttämään hyökkäyksen yksinomaan omiin puolustusvoimiinsa nojaten, ilman ulkopuolista apua

(prosenttilukuina asteikolla 0–100 annettujen todennäköisyysarvioiden keskiarvot ja mediaanit)

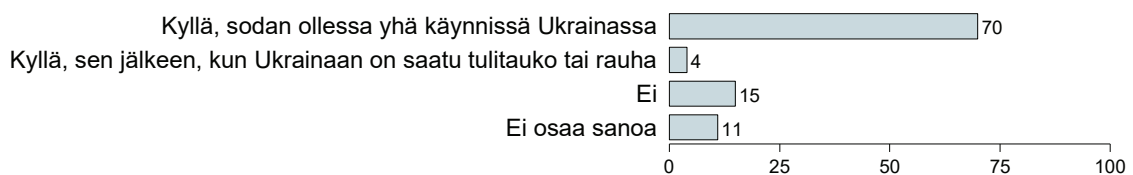

KUVIO 5. Jos Venäjä kohdistaisi Suomeen sotilaallista voimaa nykytilanteessa, kuinka todennäköisenä pitää, että eri tahot lähettäisivät sotilaallisia joukkojansa avustamaan puolustustaistelussa Suomen maaperällä tai antaisivat ilmavoimiensa puolustaa Suomen ilmatilaa
(prosenttilukuina asteikolla 0–100 annettujen todennäköisyysarvioiden keskiarvot ja mediaanit)

*EU-maat keskenään koordinoiden ja/tai yhteisellä päätöksellä

KUVIO 6. Pitäisikö Suomen mielestäsi pyrkiä Naton jäseneksi? (%)

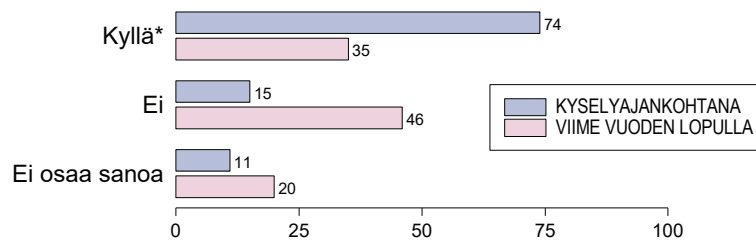

Vertailu aiemmin keväällä 2022 tehtyihin mielen mielipidemittauksiin⁵ kertoo, että Ukrainan sodan pitkittyminen on kevään mittaan kasvattanut Nato-jäsenyyden kannatusta erityisesti siten, että kannastaan epävarmojen suomalaisten osuus on pienentynyt selvästi. Sitä vastoin jäsenyyttä vastustavien osuus on muuttunut viime kuukausina vähemmän, ja se saattaakin olla vakiintumassa noin 15 prosentin tuntumaan.

Natoa vastustavien joukko on kutistunut

Pidemmällä aikavälillä Nato-jäsenyyden kannatuksen kasvua selittää kuitenkin jäsenyyttä aiemmin vastustaneiden tai sitä tarpeettomana pitäneiden mielten muuttuminen. EVAn Turvallisuuskselyssä vastaajia pyydettiin miettimään, mikä oli heidän Nato-kantansa ennen Ukrainan tilanteen kärjistymistä sodaksi. Vain reilu kolmasosa (35 %)

KUVIO 7. Pitäisikö Suomen pyrkiä Naton jäseneksi: arviot kyselyajankohtana ja viime vuoden lopulla (arvio silloisesta arviosta) ennen Ukrainan tilanteen kärjistymistä sodaksi (%)

*Nykytilannetta koskevan kysymyksen vastausvaihtoehdot (1) 'Kyllä, sodan ollessa yhä käynnissä Ukrainassa' ja (2) 'Kyllä, sen jälkeen, kun Ukrainaan on saatu tulitauko tai rauha' on yhdistetty

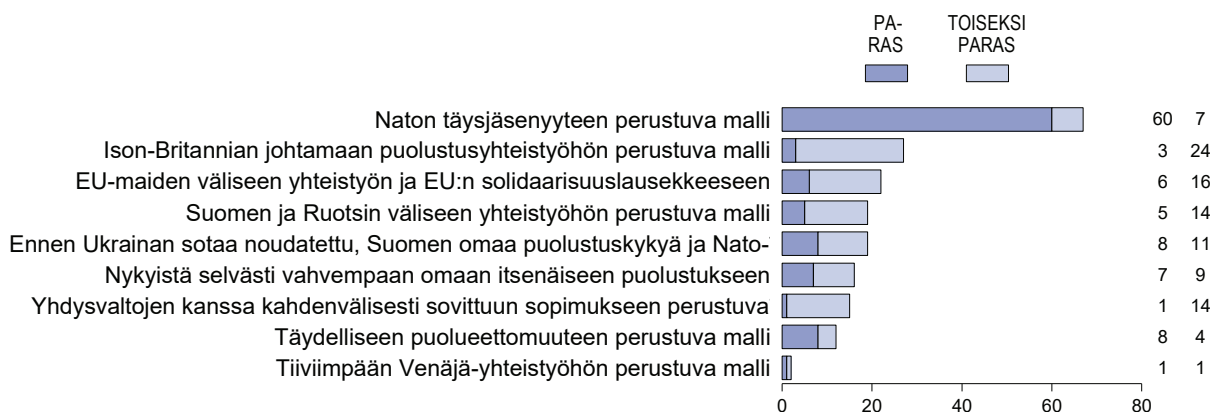
arvioi, että olisi tuolloin puoltanut jäseneksi pyrkimistä, ja miltei puolet (46 %) olisi ollut jäsenhakemuksen jättämistä vastaan (Kuvio 7).

Vaikka ”taaksepäin katsovien” mielipidekysymysten tulkintaa on tehtävä varoen, arviot omista aiemmista kannoista ovat hyvin linjassa esimerkiksi EVAn Arvo- ja asennetutkimuksen syksyn 2021 tulosten kanssa.⁶ Venäjän hyökkäys Ukrainaan on näin ollen yli kaksinkertaistanut Nato-jäsenyyden kannatuksen vuodenvaihteen jälkeen.

Yhteistyö ei riitä turvaksi

Nato-jäsenyyden suurta kannatusta selittää myös se, että sitä pidetään nyt parempana ratkaisuna kuin muita puolustuspoliittisessa keskustelussa vuosien varrella esiintyneitä malleja. EVAn Turvallisuuksikyselyssä esitettiin yhdeksän eri puolustus- ja turvallisuuspoliittista mallia pyytäen suomalaisia asettamaan ne paremmuusjärjestykseen omaan henkilökohtaiseen arvioonsa perustuen (Kuvio 8).

KUVIO 8. Arviot vaihtoehtoisten puolustus- ja turvallisuuspoliittisten mallien paremmuusjärjestyksestä, sijoille 1. ja 2. asetetut vaihtoehdot (%)

Arvioitavat vaihtoehdot lyhentämättöminä:

- Naton täysjäsenyyteen perustuva malli
- Suomen ja Ruotsin väliseen yhteistyöhön perustuva malli
- EU-maiden väliseen yhteistyön ja EU:n solidaarisuuslausekkeeseen (artikla 42.7) perustuva malli
- Yhdysvaltojen kanssa kahdenvälisesti sovittuun sopimukseen perustuva malli
- Ison-Britannian johtamaan puolustusyhteistyöhön perustuva malli, kuten ns. Joint Expeditionary Force -malli, jossa mukana Iso-Britannian ja Suomen lisäksi ovat Alankomaat, Islanti, Latvia, Liettua, Norja, Ruotsi, Tanska ja Viro.
- Ennen Ukrainan sotaa noudatettu, Suomen omaa puolustuskykyä ja Nato-optiota sekä Natomukppanuutta korostava malli
- Täydelliseen puolueettomuuteen perustuva malli
- Nykyistä selvästi vahvempaan omaan itsenäiseen puolustukseen perustuva malli
- Tiiviimpään Venäjä-yhteistyöhön perustuva malli

Suomalaiset pitävät Nato-täysjäsenyyttä ylivoimaisesti muita vaihtoehtoja parempana. Kaksi kolmesta (67 %) asettaa Naton täysjäsenyyteen perustuvan mallin joko parhaaksi tai toiseksi parhaaksi vaihtoehdoksi. Parhaana vaihtoehtona sitä pitää 60 prosenttia vastaajista, mikä erottaa Nato-jäsenyyden selvästi muista vaihtoehdoista. Muut tarjolla olleet turvallisuusjärjestelyt saavat parhaan vaihtoehdon sijalle vain hajaääniä.

Muillekin puolustus- ja turvallisuuspoliittisille malleille löytyy paremmuusjärjestys, kun valinnat toiseksi parhaaksi vaihtoehdoksi huomioidaan. Tälläkin listalla on merkitystä tilanteessa, jossa Nato-jäsenyyden tielle ilmestyisi syystä tai toisesta esteitä. Tällöin katseet kääntyisivät ensiksi Ison-Britannian johtamaan puolustusyhteistyöhön (24 % pitää toiseksi parhaana vaihtoehtona) ja sen jälkeen EU-maiden väliseen yhteistyöhön (16 %).

Hieman yllättäen paljon esillä olleeseen Suomen ja Ruotsin väliseen yhteistyöhön (14 %) nojaava puolustusratkaisu jää neljännelle sijalle. Yhdysvaltojen kanssa tehtävään kahdenväliseen yhteistyöhön pohjautuvaa mallia pitää toiseksi parhaana 14 prosenttia. Parhaana sitä ei pidä käytännössä kukaan, mikä kieli siitä, että Yhdysvaltoihin nojaamista järkevänä pitävät ilmeisesti nostavat Naton täysjäsenyyden kahdenvälisyyden edelle. Kaiken kaikkiaan yhteistyöhön perustuvia turvallisuusmalleja ei pidetä liittoutumisen veroisina.

Heikoimmiksi vaihtoehtoiksi arvioidaan yksinomaan Suomen itsenäiseen puolustukseen perustuvat turvallisuuspoliittiset mallit, jotka jäävät listan häntäpäähän. Perää pitää ehdotelma tiiviimmästä Venäjä-yhteistyöstä, joka ei saa käytännössä lainkaan kannatusta.

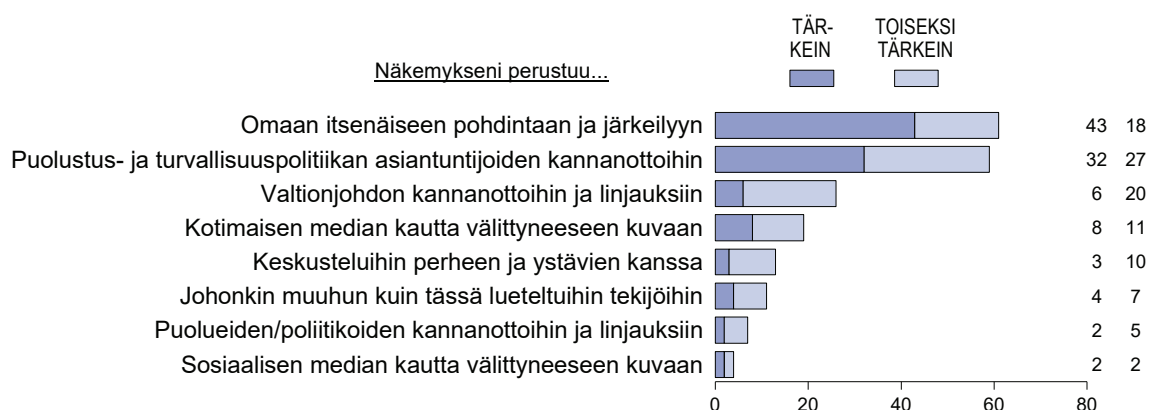
Järki ja asiantuntijat puhuvat

Nato-jäsenyyden kannatus on kasvanut poikkeuksellisen nopeasti ja paljon siitä huolimatta, että esimerkiksi maan valtiojohto ei ollut kyselyajankohdalla vielä ilmaissut omaa kantaansa Nato-jäsenyyteen. Tämä on herättänyt kysymyksen siitä, miten suomalaiset ovat päätyneet Nato-näkemyksiinsä.

EVAn Turvallisuuskyselyssä tätä aihetta lähestyttiin esittämällä puolustus- ja turvallisuuspoliittisten mallien paremmuusjärjestystä koskevan kysymyssarjan (ks. Kuvio 8 edellä) jälkeen toinen kysymyssarja, jossa vastaajia pyydettiin asettamaan tärkeysjärjestykseen kahdeksan eri tekijää sen mukaan, miten olennaisia ne ovat itselle olleet muodostettaessa henkilökohtaista näkemystä puolustus- ja turvallisuuspolitiikan ratkaisuista (Kuvio 9).

Vastaukset kertovat, että suomalaisten puolustus- ja turvallisuuspoliittiset näkemykset perustuvat ennen muuta kahteen tekijään: suomalaisten omaan itsenäiseen pohdintaan ja järkeilyyn

KUVIO 9. Arviot omiin puolustus- ja turvallisuuspoliittisiin näkemyksiin vaikuttaneiden tekijöiden tärkeysjärjestyksestä, sijoille 1. ja 2. asetetut vaihtoehdot (%)

Arvioitavat vaihtoehdot lyhentämättöminä:

- 1 Näkemykseni perustuu omaan itsenäiseen pohdintaan ja järkeilyyn
- 2 Näkemykseni perustuu keskusteluihin perheen ja ystävien kanssa
- 3 Näkemykseni perustuu sosiaalisen median kautta välittyneeseen kuvaan
- 4 Näkemykseni perustuu kotimaisen median kautta välittyneeseen kuvaan
- 5 Näkemykseni perustuu valtionjohdon kannanottoihin ja linjauksiin
- 6 Näkemykseni perustuu suomalaisten puolueiden ja niitä edustavien poliitikoiden kannanottoihin ja linjauksiin
- 7 Näkemykseni perustuu puolustus- ja turvallisuuspolitiikan asiantuntijoiden kannanottoihin ja linjauksiin
- 8 Näkemykseni perustuu johonkin muuhun kuin tässä lueteltuihin tekijöihin

sekä puolustus- ja turvallisuuspolitiikan asiantuntijoiden kannanottoihin. Oma itsenäinen järkeily ja pohdinta ovat tärkein tai toiseksi tärkein tekijä omaa näkemystä muodostettaessa 61 prosentille. Puolustus- ja turvallisuuspolitiikan asiantuntijoiden kannanotot olivat tärkein tai toiseksi tärkein tekijä omaa näkemystä muodostettaessa lähes yhtä monelle (59 %).

Sitä vastoin valtiojohdon kannanotot ja linjat ovat olleet tärkein tai toiseksi tärkein tekijä vain neljäsosalle (26 %). Huomionarvoista on, että valtiojohdon mielipide on ollut tärkein tekijä suomalaisten näkemysten muodostamisessa vain

Valtiojohdon näkemyksen merkitys jäi vähäiseksi.

kuudelle prosentille, ja pitkin kevättä ulostulojaan tehneiden puolueiden ja poliitikkojen kannanotot vain kahdelle prosentille suomalaisista. Suomen nopea liike kohti Nato-jäsenyyden hakemista onkin ollut yhteiskunnallisena prosessina melko ainutlaatuisen. Valtiovallan kenties tärkein tehtävä on kansalaisten turvallisuuden takaaminen, mutta tällä kertaa prosessia maamme ulkoisen turvallisuuden vahvistamiseksi ovat valtaapitävien sijaan ajaneet kansalaismielipide ja asiantuntijat.

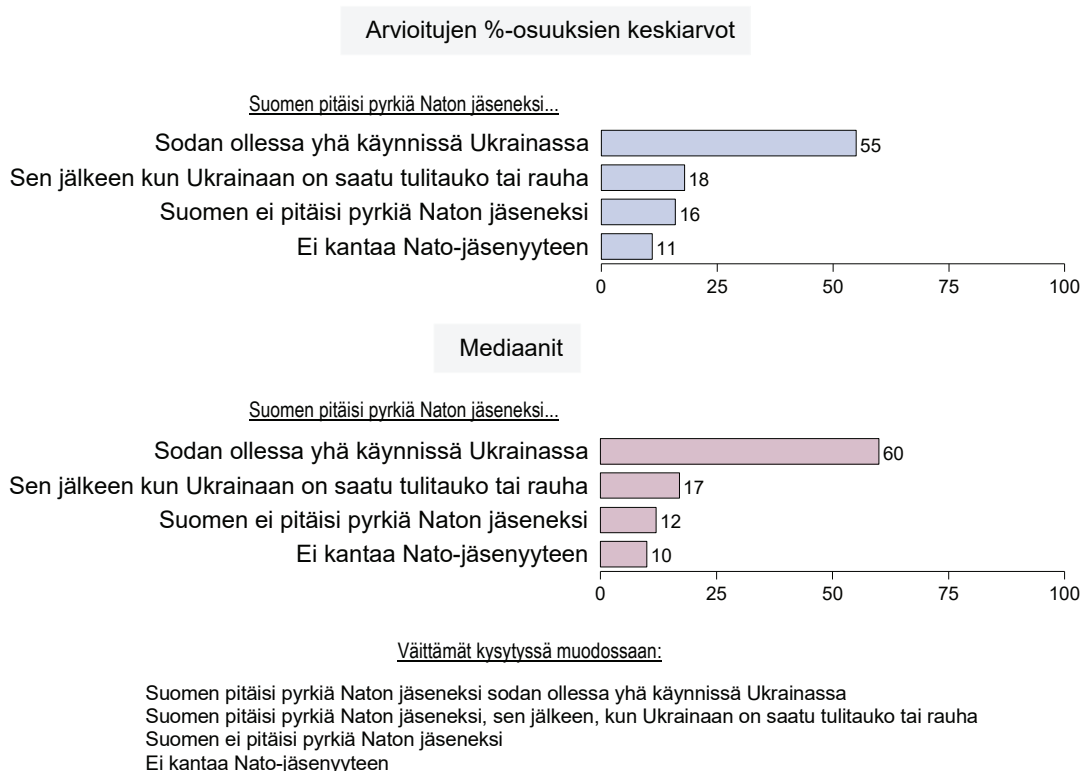
Mielipiteet Natosta ovat harkittuja

Merkittävimmiksi mielipidevaikuttajiksi puolustus- ja turvallisuuspolitiikassa nousevat alan asiantuntijat. Oma kysymyksensä on kuitenkin, missä määrin kansalaismielipiteen hyvin poikkeuksellinen kehitys on itsessään vaikuttanut suomalaisten mielipiteisiin.

Jos Nato-jäsenyyden muuttuminen enemmistön mielipiteeksi on vahvistanut Nato-jäsenyyden kannatusta, kyse olisi mielipidekyselyiden yhteydessä toisinaan havaittavasta vetovankkuri-ilmiöstä (*bandwagon effect*). Ilmiössä enemmistömielipide vahvistuu yksinomaan siksi, että yhä useampi haluaa olla enemmistön puolella tai välttää jäämistä vähemmistöön. On mahdollista, etteivät ajankohtaisen asian tiimoilta tehdyt mielipidetutkimukset ainoastaan selvittäisi kansalaismielipidettä vaan ne myös vaikuttaisivat siihen.

Vaikka vetovankkuri-ilmiön luotettava selvittäminen kyselytutkimuksessa on vaikeaa, yksi merkki ilmiöstä olisi, jos ilmenisi, että vastaajien omat Nato-kannat olisivat varovaisempia kuin heidän oletuksensa yleisestä kansalaismielipiteestä. EVAn Turvallisuuskyselyssä tätä kysymystä lähes tyhtiin pyytämällä vastaajia arvioimaan, miten

KUVIO 10. Arviot siitä, mikä prosenttiosuus suomalaisista kannattaa tällä hetkellä kutakin seuraavista väittämistä (keskiarvot ja mediaanit arvioiduista %-osuuksista)

muut suomalaiset suhtautuvat Nato-jäsenyyttä koskeviin eri toimintavaihtoehtoihin.

Suomalaisten arviot Naton kannatuksesta suomalaisten parissa ovat lähes täysin yhtäpitäviä heidän ilmaisemiensa Nato-kantojen kanssa. Suomalaiset arvioivat keskimäärin kolmen neljästä (73 %) kannattavan Nato-jäsenyyttä, 16 prosentin vastustavan sitä ja kymmenesosan (11 %) jäävän ilman kantaa (Kuvio 10).

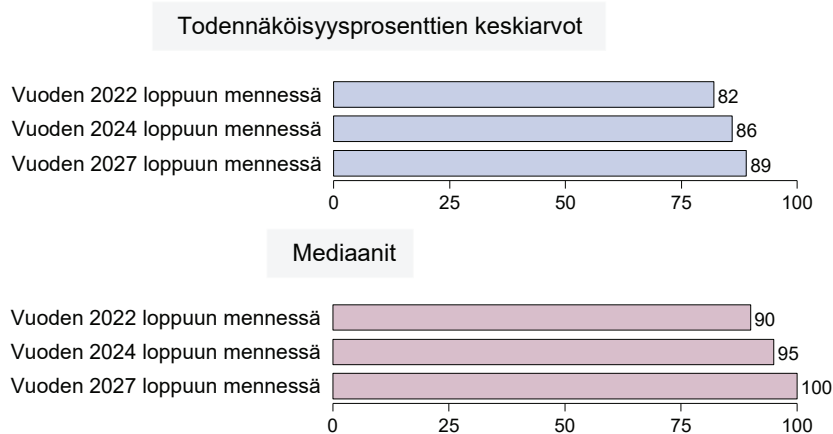
Merkkejä vetovankkuri-ilmiöstä ei tällä hetkellä juuri ole nähtävissä. Tämä käy ilmi siitä, että vaikka vain neljä prosenttia kannattaa Nato-jäsenyyden hakemista vasta sen jälkeen, kun Ukrainaan on saatu tulitauko tai rauha (ks. Kuvio 6 edellä), suomalaiset arvioivat, että noin viidennes

(18 %) ajattelisi näin. Tämä ero kertoo siitä, että suomalaisten vastaajien omat Nato-kannat *eivät* ole varovaisempia kuin heidän oletuksensa yleisestä kansalaismielipiteestä.

Sitä vastoin suomalaiset ovat varsin varmoja siitä, että Suomi hakee Nato-jäsenyyttä. Todennäköisyys, että Suomi on hakenut Nato-jäsenyyttä ennen tämän vuoden loppua, arvioidaan 82 prosentiksi, ja pidemmälle tulevaisuuteen katsoessa asia näyttää jo lähes täysin varmalta (Kuvio 11). Mediaaneihin perustuva tarkastelu nostaa näitä arvioita vielä korkeammaksi.

Suomalaiset ovat varmoja, että Natoon haetaan.

KUVIO 11. Kuinka todennäköisenä pitää nykytiedon valossa, että Suomi hakee Nato-jäsenyyttä (prosenttilukuina asteikolla 0–100 annettujen todennäköisyysarvioiden keskiarvot ja mediaanit)

VIITTEET

- 1 Vastauksista muodostuvan jakauman kuvaamiseen ei ole yksiselitteistä menetelmää. Soveltuvien tunnuslukujen vaihtelee sen mukaan, mitä halutaan korostaa. Keskiarvo ja mediaani ovat keskilukuja, jotka pyrkivät kuvaamaan vastausaineiston keskikohtaa. Hieman yksinkertaistaen voidaan sanoa, että mediaani näyttää, mikä on annettujen todennäköisyysarvioiden keskimäinen vastaus. Aritmeettinen keskiarvo puolestaan huomioi erot vastausten intensiteetissä eli sen, onko aineistossa voimakkaita näkemyksiä erityisesti vastausjakauman laidoilla. Mikäli vastausjakauma on lähes symmetrinen, keskiarvo ja mediaani ovat tyypillisesti lähellä toisiaan.
- 2 Ks. Haavisto (2022a).
- 3 Tässä kysymyksessä vastausjakauma on myös vino hyvin alhaisten todennäköisyyksien suuntaan, ks. vastausten mediaanit kuviossa 2.
- 4 Ks. Metelinen (2022).
- 5 Ks. esim. Haavisto (2022b).
- 6 Ks. Metelinen (2021).

LÄHTEET

- Haavisto, I. (2022a). Luottamuksen loppu – Suomalaiset arvostavat venäläisiä, mutta pitävät Venäjää sotilaallisena uhkana, EVA Analyysi No 107, <https://www.eva.fi/blog/2022/04/12/suomalaiset-arvostavat-venalaisia-mutta-pitavat-venajaa-sotilaallisena-uhkana/>
- Haavisto, I. (2022b). Naton kynnyksellä – Venäjän hyökkäys Ukrainaan käänsi suomalaisten enemmistön Nato-jäsenyyden kannalle, EVA Analyysi No 103, <https://www.eva.fi/blog/2022/03/22/venajan-hyokkays-ukrainaan-kaansi-suomalaisten-enemmiston-nato-jasenyyden-kannalle/>
- Haavisto, I. ja Metelinen, S. (2022). Näin Suomi näkee Naton – Suomalaisten Nato-myönteisyyden takana piilee suuri turvallisuusvaive, EVA Analyysi No 106, <https://www.eva.fi/blog/2022/03/30/suomalaisten-nato-myonteisyyden-takana-piilee-suuri-turvallisuusvaive/>
- Manski, C. F. (2017). Measurement of Probabilistic Macroeconomic Expectations: Progress and Promise, NBER Macroeconomics Annual 2017, Volume 32, ss. 412–471.
- Metelinen, S. (2021). Nato-jäsenyyden kannatuksessa on tapahtunut hyppäys, EVA Artikkelit 26.10.2021, Elinkeinoelämän valtuuskunta EVA, <https://www.eva.fi/blog/2021/10/26/nato-jasenyyden-kannatuksessa-on-tapahtunut-hyppays/>

TÄMÄ ON EVAN TURVALLISUUSKYSELY

EVAn Turvallisuuskyselyn tarkoituksena on tuottaa tietoa ajankohtaiseen puolustus- ja turvallisuuspoliittiseen keskusteluun. Tutkimuksen tulokset julkaistaan kahdessa osassa. Tutkimuksen kysymysten laadinnasta ovat vastanneet Ari Hyytinen (Hanken) ja Ilkka Haavisto (EVA). Kyselyn tiedonkeruun on rahoittanut Väinö Tannerin säätiö.

EVAn Turvallisuuskyselyssä vastaajia pyydettiin arvioimaan mahdollisia Suomen turvallisuuteen ja puolustukseen sekä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyviä kehityskulkuja ja vaihtoehtoja. Osassa kysymyksistä heiltä kysyttiin mielipidettä johonkin asiaan ja osassa näkemystä siitä, kuinka todennäköistä prosenttiluvulla arvioituna on, että jokin tapahtuma tai asia tapahtuu tietyn ajanjakson kuluessa. Vastaajille kerrottiin, että todennäköisyydellä voidaan kuvata erilaisten epävarmojen vaihtoehtojen tai riskien toteutumismahdollisuutta, ja heille annettiin esimerkkejä, mitä prosenttiasteikko tarkoittaa. Vastaajia pyydettiin arvioimaan mahdollisimman laajakatseisesti, mitä kaikkea voi tapahtua. Kyselyn suunnittelussa on hyödynnetty tutkimuskirjallisuutta, jossa todennäköisyyskysymyksiä on käytetty ja tutkittu.

Koska kyselyä ei ole toteutettu kaikilta osin samoin menetelmällisin ratkaisuin kuin EVAn perinteiset Arvo- ja asennetutkimukset, ei kyselyä tule pitää yhtenä niiden osana, vaan omana erillisenä kyselynään. Tutkimusaineisto luovutetaan EVAn muiden aineistojen tapaan Yhteiskuntatieteelliseen tietoarkistoon (FSD, Tampereen yliopisto), joka luovuttaa aineistoja edelleen tieteelliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön.

Tulokset perustuvat 2 832 henkilön antamiin vastauksiin. Tulosten virhemarginaali on koko väestön tasolla 2–3 prosenttiyksikköä kumpaankin suuntaan. Tiedot kerättiin Taloustutkimus Oy:n internet-paneelissa 14.4.–2.5.2022 välisenä aikana. Vastaajat edustavat koko maan 18–79-vuotiasta väestöä (pl. Ahvenanmaa). Tutkimusotos on muodostettu Taloustutkimuksen ja Dynatan internet-paneeleista ositetulla satunnaisotannalla. Aineisto on painotettu edustamaan väestöä iän, sukupuolen, asuinalueen, koulutuksen, ammatin tai aseman, toimialan ja puoluekannatuksen mukaan. Aineiston tilastollisen analyysin ja tulosgrafiikan on tehnyt Pentti Kiljunen (Yhdyskuntatutkimus Oy).

EVA Analyysin *Kylmää realismia* kirjoittaja

EVA:n tutkimuspäällikkö
ILKKA HAAVISTO

ELINKEINOELÄMÄN VALTUUSKUNTA

Elinkeinoelämän valtuuskunta EVA on elinkeinoelämän ajatuspaja, jonka tavoitteena on edistää yhteiskunnan pitkän aikavälin menestystä. EVA toimii elinkeinoelämän ja yhteiskunnan vaikuttajien kohtaamispaikkana.

EVA tuottaa tietoa ja uusia näkökulmia julkiseen keskusteluun.

EVA Analyysit ottavat kantaa ajankohtaisiin kysymyksiin ja tarjoavat ratkaisuja yhteiskunnallisiin ongelmiin.

Analyytit löytyvät EVA:n kotisivuilta www.eva.fi.

ISSN 2342-0774 (Painettu) • ISSN 2342-0782 (PDF)